ZAMONAVIY TA’LIMDA O‘QITUVCHINING ROLI VA KASBIY MAHORATINI OSHIRISHNING DOLZARB YO‘NALISHLARI

Raxmatulloyeva Xosila
Boshlang‘ich ta'lim o‘qituvchisi va
Buxoro Xalqaro Universiteti magistranti

Annotatsiya

Mazkur maqolada zamonaviy ta’lim tizimidagi o‘qituvchining roli, uning kasbiy mahoratini oshirish zaruriyati, innovatsion metodlardan foydalanish va uzluksiz kasbiy rivojlanish tamoyillari tahlil etilgan. Shuningdek, pedagogning shaxsiy va kasbiy sifatlari, o‘quvchilarga individual yondashuv asosida ishlash ko‘nikmalari ko‘rib chiqilgan.

Kalit so‘zlar: ta’lim, o‘qituvchi, innovatsiya, kasbiy rivojlanish, metodika, kompetensiya

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti ta’lim sifatiga bevosita bog‘liqdir. Bugungi kunda o‘qituvchidan nafaqat bilim beruvchi, balki o‘quvchining shaxsiy rivojlanishida yo‘lboshchi, motivator va zamonaviy texnologiyalarni puxta o‘zlashtirgan mutaxassis sifatida faoliyat yuritish talab qilinmoqda. Shu bois, ta’lim islohotlarining markazida o‘qituvchi shaxsi va uning kasbiy mahorati turadi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining farmon va qarorlarida ham o‘qituvchining maqomi, huquqlari va salohiyatini oshirish masalalari ustuvor vazifa etib belgilanmoqda.

O‘qituvchining zamonaviy ta’limdagi roli

O‘qituvchi — bu faqatgina bilim manbai emas, balki o‘quvchining shaxs sifatida shakllanishiga ta’sir qiluvchi asosiy omildir. Bugungi kun o‘qituvchisi quyidagi fazilatlarga ega bo‘lishi zarur:

- analitik fikrlash qobiliyati;

- pedagogik etikaga rioya qilish;
- axborot-kommunikatsion texnologiyalarni qo‘llay olish;
- o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish;
- ijodiy yondashuv va innovatsion fikrlash.

Zamonaviy ta’limda o‘qituvchining roli o‘zgarib bormoqda. Endilikda u bilimni tayyor shaklda beruvchi emas, balki o‘quvchini mustaqil o‘rganishga undovchi, yo‘naltiruvchi sifatida faoliyat olib boradi.

Kasbiy mahoratni oshirish zaruriyati

Har bir o‘qituvchi kasbiy rivojlanishga doimiy ehtiyoj sezadi. Kasbiy kompetensiyalarni oshirish quyidagilar orqali amalga oshiriladi:

1. Malaka oshirish kurslari – yangilanayotgan davlat ta’lim standartlari, yangi metodik yondashuvlar bilan tanishtiradi.
2. Pedagogik tajriba almashish – ochiq darslar, seminar-treninglar, ustoz-shogird tizimi orqali o‘qituvchilar bir-biridan o‘rganadi.
3. O‘z ustida ishlash – fan yangiliklari, ilmiy maqolalar, xorijiy tajriba bilan tanishish orqali kasbiy doirada doimiy yangilanish.

Innovatsion yondashuvlarning o‘rni

O‘quv jarayoniga innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, bilimni mustahkamlashga xizmat qiladi. Misol uchun:

- STEAM yondashuvi – fanlararo integratsiya asosida o‘quvchilarda analitik va ijodiy tafakkurni rivojlantiradi;
- Differensial yondashuv – har bir o‘quvchining bilim darajasiga mos metodlarni qo‘llash imkonini beradi;
- Raqamli texnologiyalar – interaktiv doskalar, mobil ilovalar va sun’iy intellekt asosidagi resurslardan foydalanish.

Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, zamonaviy o‘qituvchi o‘z ustida ishlaydigan, doimiy yangilanadigan, zamonaviy texnologiyalarni puxta egallagan va o‘quvchi bilan samarali muloqot olib boradigan mutaxassis bo‘lishi shart. Ta’lim tizimini rivojlantirishda o‘qituvchining o‘rni beqiyos bo‘lib, uning kasbiy mahoratini oshirish davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta’lim sifatini oshirish bo‘yicha” farmoni, 2021.
2. Qodirov A. "Pedagogika asoslari", Toshkent: O‘qituvchi, 2020.
3. Norqulova M. "Innovatsion pedagogika", Toshkent: Fan, 2022.
4. UNESCO. "Teacher Policy Development Guide", 2019.
5. www.ziyonet.uz – O‘zbekiston ta’lim portalidan olingan materiallar.